

vergadering **C170**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en
Toerisme

van 14 maart 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over Vlaamse schermen in Israëlische drones – 1697 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Staf Aerts aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de controle op de export van Vlaamse wapentechnologie naar Israël – 1758 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de bespreking van de samenwerkingsakkoorden buitenlands beleid op de vergadering van de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid – 1831 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid van 7 maart 2023 – 1844 (2022-2023)	8

**VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over Vlaamse schermen in Israëlische drones
– 1697 (2022-2023)**

**VRAAG OM UITLEG van Staf Aerts aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de controle op de export van Vlaamse wapentechnologie naar Israël
– 1758 (2022-2023)**

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Het Israëlische leger maakt bij aanvallen op de bezette Palestijnse gebieden gebruik van gewapende drones van het Israëlische defensiebedrijf Elbit. Voor het bedienen van de gewapende drones worden er beeldschermen gebruikt van het Vlaamse bedrijf ScioTeq, de vroegere defensieafdeling van Barco. Dat berichtte de krant 'De Morgen' na onderzoek van Vredesactie. Het hoofd van de verkoopafdeling van ScioTeq bevestigde dat de schermen effectief van Barco zijn en in 2014 aan Elbit zijn geleverd voor het controlestation van de Hermesdrones. Men wilde niet kwijt hoeveel van die beeldschermen er verkocht zijn aan Israël. Momenteel zou er nog een bestelling lopen van het Israëlische Elbit voor acht beeldschermen, die volgens ScioTeq via Israël bij de Indiase luchtmacht zullen terechtkomen.

Nochtans wordt er ten opzichte van Israël sinds 2006 een algemene beleidslijn over de uitvoer en doorvoer van strategische goederen gehanteerd, waarbij er geen uitvoer of doorvoer wordt goedgekeurd die de versterking van de militaire capaciteit van de Israëlische krijgsmacht inhoudt. De dienst Controle Strategische Goederen (dCSG) oordeelde dat de beeldschermen geen vergunning vereisten, omdat ze niet specifiek voor drones of ander militair materiaal ontwikkeld zijn. De beeldschermen hadden via de catch-allbepaling wel onder controle geplaatst kunnen worden. Ook via de Europese dualuseverordening is er een mogelijkheid om goederen die niet op de lijst voorkomen toch onder controle te plaatsen wegens mensenrechtenoverwegingen. De betrokken schermen worden duidelijk gecommercialiseerd als militaire displays en gemaakt volgens militaire specificaties. Ze zijn niet zuiver civiel, maar bestemd voor de militaire markt. Uit een eerdere schriftelijke vraag over de toepassing van de catch-allbepaling blijkt dat deze bepaling al toegepast werd voor displays, projectoren en printplaten.

Het doet opnieuw vragen rijzen over het uiteindelijke eindgebruik van Vlaamse militaire goederen en dualuseproducten en de effectieve exportcontrole.

Ik heb dan ook volgende vragen.

Vallen de beeldschermen onder ML10 van de Europese gemeenschappelijke lijst van militaire goederen? Zo ja, werd een exportvergunning aangevraagd voor de reeds geleverde beeldschermen of voor de huidige lopende bestelling? Zo neen, op basis van welke argumenten vallen de goederen niet onder ML10?

Ten tweede, waarom werd de catch-allbepaling of de bepaling van de Europese dualuseverordening om de goederen uit mensenrechtenoverwegingen toch onder controle te plaatsen niet toegepast?

Ten derde, hoe rijmt de uitvoer van dergelijke beeldschermen naar Israël en het gebruik ervan in de bezette Palestijnse gebieden met de algemene beleidslijn ten opzichte van Israël?

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Het Israëlisch leger maakt steeds vaker gebruik van drones in de Palestijnse gebieden zoals mijn collega reeds geschetst heeft. Meer concreet was er de 'Operatie Ochtendgloren' in augustus 2022. Volgens het Israëlisch leger was de dronenvloot goed voor tweeduizend vliegreizen, meer dan honderd vluchten én ook tientallen aanvallen. Israël zet zijn drones dus niet alleen in om de Gaza-strook 24 uur per dag te surveilleren, maar ook om aanvallen uit te voeren.

Onderzoek van Vredesactie wees uit dat de schermen van ScioTeq opduiken in militaire drones van Amerikaanse makelij, maar ook in de Hermestoestellen van het Israëlische bedrijf Elbit. Deze drones worden niet alleen ingezet in de Palestijnse bezette gebieden, maar ook in Libanon en Syrië, onder meer binnen hun 'targeted killing'-strategie. De Israeli's exporteren die drones ook naar landen waar het Vlaamse Gewest geen vergunningen voor zou afleveren; zo doken deze ook al op in Azerbeidzjan, waar ze werden ingezet in de oorlog rond Nagorno-Karabach.

Tegelijkertijd is er de Vlaamse beleidslijn voor Israël, dat er geen goedkeuring wordt verstrekt voor uitvoer die de militaire capaciteit van de Israëlische krijgsmacht versterkt. Naar aanleiding van het debat dat we hier in dit parlement hadden over het jaarverslag over de Vlaamse wapenhandel in 2022, antwoordde u dat deze beleidslijn gerespecteerd werd en dat er door de dienst Controle Strategische Goederen geen vergunningen werden afgeleverd voor leveringen aan Israël van schermen bestemd voor integratie in deze Hermesdrones.

Op de vraag waarom deze uitvoer niet aan de vergunningsplicht onderworpen werd, antwoordde u dat de bedrijven Barco en ScioTeq hun hoofdzetel dan wel in Kortrijk hebben, maar beschikken over verschillende internationale vestigingen.

De heer Crucq, hoofd van de verkoopafdeling van ScioTeq, geeft in De Morgen een andere reden aan. Hij stelt dat de schermen voor de controlestations van Hermesdrones wel degelijk geproduceerd werden in Kortrijk en in 2014 aan Elbit geleverd werden, maar dat de dienst Controle Strategische Goederen de beeldschermen niet als vergunningsplichtig beschouwd heeft.

Hoeveel beeldschermen Barco en later ScioTeq aan Israël verkocht, is volgens het bedrijf bedrijfsgevoelige informatie. De laatste jaren zouden de aantallen sterk verminderd zijn, maar dit betekent meteen ook dat er ook in de laatste jaren nog leveringen plaatsvonden. Verminderd wil niet zeggen tot nul herleid.

Minister-president, naar aanleiding daarvan een aantal vragen. Vindt u het – gegeven de oplopende spanningen tussen Israël en Palestina – nog opportuun dat Vlaamse militaire technologie naar Israël wordt geëxporteerd, terwijl duidelijk is dat de eindgebruiker het Israëlisch leger of een land als Azerbeidzjan is? Werden – zoals u eerder antwoordde – de schermen voor de drones Hermes 450 en Hermes 900 via vestigingen buiten Vlaanderen geleverd, waardoor ze niet in Vlaanderen aan de vergunningsplicht onderworpen zijn? Of klopt de versie van ScioTeq, dat die wel degelijk vanuit Vlaanderen vertrokken zijn, maar niet aan controle werden onderworpen? Waarom wilt u de catch-all in het Wapenhandeldecreet niet aanscherpen, zodat onderdelen als die schermen opnieuw onder exportcontrole komen?

Dan over de Israëlische regering. De spanningen in Israël zijn gestegen sinds de nieuwe regering in januari aangetreden is: de onrust, het geweld, ook grote protestacties. De afgelopen maanden, eigenlijk sinds het begin van dit jaar, vielen er al heel wat dodelijke slachtoffers. Mijn vraag is of u dat een voldoende reden acht om op korte termijn gebruik te maken van de Europese dualuseverordening om voor export naar Israël 'uit mensenrechtenoverwegingen' goederen zoals schermen onder controle te plaatsen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Lambrecht, ik begin met uw eerste vraag. Het grootste deel van de beeldschermen van ScioTek zijn generieke producten en voldoen niet aan de technische parameters zoals omschreven in de categorie ML10 van de gemeenschappelijke Europese lijst van militaire goederen.

In een recent overleg tussen mijn diensten en het bedrijf verduidelijkte het bedrijf dat het in deze transactie om niet gecontroleerde goederen gaat. Er werd daarom geen vergunningsaanvraag voor deze transactie ingediend.

Ik beantwoord nu de tweede vraag van mevrouw Lambrecht en de vierde vraag van mijnheer Aerts. De catch-all van de Europese dualuseverordening werd niet toegepast omdat er niet voldaan is aan de voorwaarden van artikels 4 en 5 van deze verordening. Er is immers geen eindgebruik gerelateerd aan massavernietigingswapens, geen eindgebruik in een land waarop een formeel Europees of internationaal wapenembargo van kracht is, en geen connectie met goederen opgenomen in nationale militaire lijsten van Europese lidstaten die uitgevoerd zijn zonder geldige vergunning van die lidstaat.

Bovendien voldoen de beeldschermen niet aan de definitie van cybersurveillance-items zoals omschreven in de Europese dualuseverordening.

Vlaanderen kan geen beperkingen of verplichtingen opleggen waarvoor er geen juridische basis bestaat in de Europese dualuseverordening. In zijn bewustmaking van uitvoerende bedrijven wijst de dienst Controle Strategische Goederen tevens op maatschappelijk verantwoord ondernemen. Daarnaast onderstreept deze dienst dat ook transacties die niet onder controle staan of kunnen worden gezet vaak een serieuze bedrijfsinterne afweging vereisen. Waar de geldende regelgeving echter geen controlegrondslag voorziet, blijft die afweging een volledige verantwoordelijkheid voor de betrokken exporteur zelf.

De dienst Controle Strategische Goederen heeft op Europees niveau reeds de noodzaak aangekaart van bijkomende controlegronden voor niet-gecontroleerde dualuse-items bij transacties met een militair eindgebruik in niet-sanctielanden die ernstige bezorgdheden in het kader van het internationale humanitaire recht oproepen. Deze discussie werd reeds intensief gevoerd tussen 2016 en 2021 bij de herziening van de Europese dualuseverordening. Ook hierna blijft Vlaanderen deze problematiek aankaarten.

Ik ga verder met de derde vraag van de heer Aerts. Het Wapenhandeldecreet regelt de controle op de wapenhandel. De catch-allbepaling hierin is bedoeld om militaire items te capteren die niet of nog niet opgenomen zijn op de gemeenschappelijke Europese lijst van militaire goederen. Dit wil zeggen dat de catch-all niet kan worden gebruikt of geformuleerd kan worden op een wijze die toelaat om civiele items die een potentieel of occasioneel militair gebruik hebben – zogenaamde dualuseproducten – onder de controle van het Wapenhandeldecreet te plaatsen.

Ik zal nu dieper ingaan op de eerste vraag van de heer Aerts en de derde vraag van mevrouw Lambrecht.

Vlaanderen houdt sinds 2006 een algemene beleidslijn aan ten aanzien van militair eindgebruik in Israël. Daarbij wordt de uitvoer van gecontroleerde producten geweigerd als het eindgebruik een versterking van de militaire capaciteiten van de Israëlische krijgsmacht inhoudt.

Deze algemene beleidslijn geldt voor gecontroleerde items, namelijk defensie-gerelateerde producten, ander voor militair gebruik dienstig materiaal, civiele

vuurwapens en dualuseproducten. De beeldschermen vallen niet onder één van deze categorieën.

Met betrekking tot Azerbeidzjan zijn er geen relevante vergunningsdossiers. Dergelijke vergunningsaanvragen worden steeds onderworpen aan een analyse aan de hand van de criteria van het Gemeenschappelijk Standpunt. Zoals u weet omvat dit onder meer de eerbiediging van de mensenrechten en de regionale stabiliteit.

Ik rond af met de tweede vraag van de heer Aerts. Ik verwijs naar mijn antwoord op de schriftelijke vraag van mevrouw Lambrecht omtrent dit thema. Hierin gaf ik reeds aan dat er door de dienst Controle Strategische Goederen geen vergunningen werden afgeleverd voor de levering van beeldschermen voor de Israëlische UAV Hermes 450 en 900 systemen door ScioTeq, vanuit zijn vestiging in Kortrijk.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Dank u wel, minister-president, voor het uitvoerige antwoord. Ik concludeer daaruit dat u bij het standpunt blijft dat u gelijk hebt om dat toe te laten vanuit Vlaanderen. Het is altijd zo dat Vlaanderen pretendeert de strengste te zijn als het gaat over het al dan niet uitvoeren van militair materieel naar landen waar men het niet zo nauw neemt met de mensenrechten. Door wat we de laatste weken zien denk ik dat Israël daar zeker bij hoort. In de praktijk blijkt dat Vlaanderen toch wel redelijk laks is. Een exportbeleid kan toch maar effectief zijn als ook de controle op export grondig gebeurt. Er worden nu niet alleen door ons, maar langs alle kanten opnieuw vragen gesteld over goederen die echt in conflictgebied terecht komen. Het is een conflictgebied waarover we op het eerste gezicht wel een duidelijke beleidslijn hebben, namelijk geen uitvoer of doorvoer die een versterking van de militaire capaciteit van de Israëlische krijgsmacht inhoudt. U zegt daarnet dat die drones geen versterking zijn. Die drones worden gebruikt om aan te vallen. Dat lijkt me dus wel een versterking. Dat toont aan dat het systeem dat nu in Vlaanderen in voege is serieuze gaten bevat. Dit is alweer een gemiste kans voor de Vlaamse Regering als ze die gaten niet wil dichten. Dan pas zouden uitspraken dat wij de strengste zijn terecht zijn.

Ik denk dat toch moet worden overwogen om aan dat Wapenhandeldecreet iets te wijzigen, waardoor dergelijke export echt niet meer mogelijk is.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Dank u wel voor uw antwoorden, minister-president. Door de specifieke aard van onze Vlaamse wapenindustrie, die heel hard op onderdelen gefocust is, gaat het grote debat hier in Vlaanderen natuurlijk over de dualuse.

U zegt hier dat het gaat over civiele items die occasioneel en potentieel militair gebruikt worden, maar van deze schermen weten we dat het omgekeerd is. Dat zijn schermen die gemaakt zijn volgens militaire specificaties, die grotendeels militair worden toegepast. Ze hebben misschien af en toe een civiele toepassing, maar ze worden grotendeels gemaakt voor die drones. Ik vraag me dus echt af of er geen manier is om hier strenger op te kunnen controleren en om daar meer de controle over te behouden. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat Vlaamse technologie bijdraagt aan conflicten, aan het controleren en aanvallen van mensen in de Gazastrook. Ik begrijp niet dat we daarin niet strenger kunnen zijn, zodat we ook die opening kunnen sluiten. Dat is eigenlijk ook de algemene beleidslijn, want we willen geen wapenonderdelen aan Israël leveren. Waarom kunnen we het dan niet strenger maken voor de dualuse? Dat was in verband met mijn eerste vraag.

Op mijn tweede vraag antwoordt u dat er geen vergunningen zijn afgeleverd. Dat had ik inderdaad ook gezien, maar wat is de reden? In uw eerste antwoord in het

debat rond het verslag over de wapenhandel zei u oorspronkelijk dat dat te maken had met de locatie van de vestiging, en dat het niet de hoofdzetel was, maar dat vermoedelijk via andere vestigingen geleverd werd. De man van het bedrijf ScioTeq zelf gaf aan dat het wel uit Vlaanderen komt, maar dat geoordeeld werd dat het niet nodig was om die exportcontrole toe te passen. U hebt dus geantwoord dat er geen vergunningen zijn afgeleverd, en dat klopt, maar wat is de reden. Werden ze via een andere vestiging, in een ander land, geëxporteerd? Of is er geoordeeld dat het niet nodig was?

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Ik begrijp hier een soort pleidooi om die catch-all-bepaling te laten bepalen op basis van de eindgebruiker, en niet langer op basis van die technische specificaties.

Maar ik wilde gewoon kort reageren en zeggen dat dat toch ook wel een gevaarlijke route is, die voor heel wat rechtsonzekerheid zal zorgen bij onze Vlaamse bedrijven. Ik zou daar toch willen pleiten voor voorzichtigheid.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik sluit mij aan bij collega Nachtergaele rond dat laatste punt.

Mevrouw Lambrecht, het zal waarschijnlijk een slip of the tongue van u geweest zijn toen u sprak over de uitvoer van drones naar Israël. Dat hebben we duidelijk niet gedaan, dit gaat over beeldschermen.

U vraagt waarom we niet strenger zijn. Ik heb in mijn antwoord gezegd dat wij pleiten voor een level playing field. Onze dienst Strategische Goederen heeft op Europees niveau bij de discussie rond de aanpassing van de Europese Verordening er inderdaad op gewogen om te pleiten voor bijkomende controlegronden voor niet-gecontroleerde dualuse-items. Maar men is daar niet in geslaagd. Voor dergelijke zaken denk ik dat we Europees een level playing field moeten aanhouden, want anders los je toch niets op.

Wat uw laatste vraag betreft, want ik wil daar duidelijk in zijn: omdat er wel beeldschermen duidelijk naar daar gegaan waren, heb ik geïnterpreteerd dat wij daar geen vergunningsaanvraag voor gehad hadden, en dat die eventueel in een andere vestiging gemaakt zou worden. Maar achteraf is duidelijk gebleken, ook door het antwoord van de man in kwestie, dat dat wel degelijk zo was. Maar om redenen die hier uiteengezet zijn, diende men geen vergunning aan te vragen. Dat is een beetje een interpretatie van mij die niet helemaal correct bleek te zijn.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Bedankt. Maar het debat zal blijven komen, dit zal niet de laatste vraag zijn over die dualuse. De schermen hier zijn overduidelijk grotendeels voor militair gebruik in voege, en niet voor civiel gebruik. Veel strengere controle is hier aangewezen. Maar dan wijst u naar Europa. U wilt altijd met Vlaanderen het voortouw nemen, en u hebt hier nu de mogelijkheid om het voortouw te nemen en te tonen dat Europa hier dan misschien fout is of fout wordt gebruikt door Vlaanderen om te zeggen dat we het toch toelaten.

We zijn uiteraard trots op onze Vlaamse technologie, uiteraard, maar niet als het, zoals hier, gebruikt wordt om de mensenrechten in het buitenland flagrant te gaan schenden, zoals dat in Israël toch wel gebeurt tegen Palestina. Vlaanderen pretendeert streng te zijn inzake wapenhandel, maar ik toon hier aan, en de collega met mij, dat er toch wel heel wat gaten zijn die gevuld zouden moeten worden,

vooraleer we kunnen spreken van een streng en effectief wapenbeleid, en een vorm van toezicht daarop, waarmee we kunnen zorgen dat mensenrechten niet flagrant worden geschonden.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Bedankt voor het verduidelijken van dat laatste punt.

In verband met die dualusegoederen vind ik wel degelijk dat we meer moeten kijken naar dat effectief eindverbruik, dat dat echt van belang is. En het is goed dat we dat Europees ook op de onderhandelingstafel leggen. Dat vind ik prima. De ideale wereld is een Europees level playing field, en zelfs, wat mij betreft, een op internationaal niveau. Dat is pas echt een ideale wereld.

Maar zolang dat niet lukt, zouden we toch vanuit Vlaanderen, met zo'n specifieke technologie, zo hard gericht op die dualusegoederen – onderdelen van wapens – vanuit Vlaanderen die voorbeeldrol moeten opnemen? En het kan zijn dat je dan af en toe eens verder moet springen dan een ander, en dat nadien dan de rest volgt. Ik zou dat plezant vinden, en ik zou dat echt de gezonde weg vinden: dat Vlaanderen ook daarin zijn pioniersrol opneemt en ervoor zorgt dat we strenger zijn op onze wapens. Want dat die schermen vandaag gebruikt worden om Palestijnen mee te controleren en aan te vallen? Ik denk dat het de laatste maanden meer dan ooit duidelijk is dat dat niet is wat we ons kunnen veroorloven als samenleving.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de bespreking van de samenwerkingsakkoorden buitenlands beleid op de vergadering van de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid – 1831 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid van 7 maart 2023 – 1844 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Voorzitter, minister-president, naar aanleiding van mijn vraag om uitleg op 28 februari omtrent het ontbreken van vertegenwoordiging van Vlaanderen op de Europese Raad werd er opnieuw gesproken over de achterhaalde samenwerkingsakkoorden van 1994. U stelde toen dat er op 7 maart een vergadering van de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB) stond gepland. Dat trok natuurlijk onmiddellijk mijn aandacht. De herziening van de samenwerkingsakkoorden buitenlands beleid werd er geagendeerd en ging bijgevolg aan bod komen. U stelde dat de Vlaamse Regering wil dat deze samenwerkingsakkoorden zo spoedig mogelijk in lijn worden gebracht met de institutionele realiteit van het land en de EU. Dat was niet de eerste keer dat u dit zei.

De akkoorden van 1994 zijn intussen bijna dertig jaar oud; in een normaal land zouden er allang nieuwe akkoorden zijn, maar België is geen normaal land. De modernisering van de samenwerkingsakkoorden is meer dan dringend

noodzakelijk, toch blijven we hier op een muur lopen. Tegen alle logica in worden de rechten van Vlaanderen met de voeten getreden. Dat is pure waanzin. Dit land is op. Dit land werkt niet meer. De onmogelijkheid om in dit dossier tot een concrete oplossing te komen, is daar het zoveelste bewijs van, tenzij er plots een deus ex machina komt waarvan u mij nu op de hoogte gaat brengen.

In antwoord op mijn vraag van 28 februari was u ook stellig in uw intentie om deze legislatuur concrete stappen vooruit te zetten in deze materie. Ik heb het al gezegd, ik vrees dat het dossier muurvast zit.

Minister-president, kwam de herziening van de samenwerkingsakkoorden buitenlands beleid aan bod op de vergadering van de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid? Zo ja, wat was het resultaat van de bespreking? Zo neen, waarom niet?

Op welke manier wilt u de volgende stappen zetten met betrekking tot deze materie?

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Voorzitter, minister-president, we hebben hierover inderdaad al vele malen vragen gesteld en gedebatteerd. U liet recent weten dat dit op 7 maart behandeld zou worden op de ICBB. Intussen is het dossier genoegzaam bekend. Iedereen hier rond de tafel is ervan overtuigd dat er een herziening moet komen van de samenwerkingsakkoorden die dateren van 1994 en 1995.

De noodzaak van een modernisering van de samenwerkingsakkoorden is opgenomen in het Vlaams regeerakkoord. We hebben hier in deze en de vorige legislatuur een resolutie bijna unaniem goedgekeurd. Daarmee hebben we opgeroepen om die akkoorden te herzien en aan te passen aan de institutionele realiteit. We hebben er toen in de Werkgroep Institutionele Zaken van het Vlaams Parlement op gewezen dat die akkoorden achterhaald zijn en dat dit een probleem is voor ons eigen buitenlands beleid.

Ondanks die Vlaamse meerderheid, bijna eensgezindheid, voor een herziening is het tot nog toe wachten op een doorbraak. Dat is bijzonder spijtig, dat is daadwerkelijk laakbaar, omdat de huidige regeling niet alleen achterhaald is maar ook in strijd met de juridische werkelijkheid van dit land. Het is 'in foro interno, in foro externo' waardoor dit beginsel met de voeten is getreden. De akkoorden moeten niet alleen in overeenstemming worden gebracht met de federale Grondwet, maar door het Verdrag van Lissabon zijn er ook wijzigingen op het Europese en internationale vlak.

Mijn vragen sluiten aan bij die van collega Deckmyn. Wat is de stand van zaken na de ICBB van 7 maart?

Kunt u toelichten welke punten er verder op de agenda stonden? Welke beslissingen werden er over die agendapunten genomen? Zullen we hier nog vragen over moeten stellen of komt er eindelijk een doorbraak?

Wanneer zal een volgende ICBB samenkomen? Is dit opnieuw van de agenda gehaald? Is het – om het oneerbiedig te zeggen – in de koelkast gestoken of kunnen we eindelijk een stap voorwaarts zetten?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Voorzitter, collega's, ik krijg in deze commissie vragen over de meest uiteenlopende onderwerpen. Dat zijn vragen die allemaal interessant zijn, deze vraag ook, maar ik moet eerlijk zeggen dat het de vraag is

waar ik het meeste tegen opzie om er een antwoord op te geven omdat wij hier allemaal dezelfde mening toegedaan zijn en ik in de confrontatie met het federale niveau helemaal alleen sta. Dit ondanks het feit dat het in het federale regeerakkoord staat.

Het is inderdaad vorige week op 7 maart aan bod geweest op de ICBB. Omdat er weer een patstelling was – wat men wil doen, is echt schamel – heb ik daar de stelling ontwikkeld dat men een politieke vertaling geeft aan die zaken terwijl het eigenlijk een puur technische zaak is, namelijk de aanpassing van samenwerkingsakkoorden aan de intussen gewijzigde Grondwet en bijzondere wet. Ik heb voorgesteld om die oefening eens te laten maken door technici en niet door politici. Daar is men mij gelukkig wel in gevolgd.

Er worden vier technici aangeduid, twee door de deelstaten en twee door het federale niveau. Die moeten tegen de vergadering van de ICBB van september een oefening neerleggen. Ik heb er ook op aangedrongen dat dat eventueel ook met minderheidsstandpunten erbij zou zijn.

Ik weet dat het in het geheel geen doorbraak is maar het is een technische benadering en geen politieke. Dat gebeurt op mijn vraag omdat men vastloopt en ik wil dat proberen te objectiveren. Die specialisten moeten ten laatste volgende week worden aangeduid. Dan kunnen zij aan het werk. Dat gaat over het samenwerkingsakkoord over de vertegenwoordiging in de Europese Raden.

Voor de twee andere samenwerkingsakkoorden zijn ook twee werkgroepen opgericht maar dat stelt minder problemen. Dat gaat over het statuut van de vertegenwoordigers van de gemeenschappen en de gewesten en over de vertegenwoordiging van België bij de internationale organisaties. Eigenlijk is daar al min of meer consensus over maar omdat die andere oefening toch moest gebeuren, zal dat parallel lopen.

De namen worden nu bepaald en eind maart zullen deze namen worden voorgelegd aan de ICBB voor akkoord. Dat zal een schriftelijke procedure zijn. Ten laatste in september zal er opnieuw een overleg op politiek niveau zijn op basis van de conclusies van die expertengroepen.

Tijdens de commissie voor Buitenlands Beleid heb ik gezegd dat ik concrete stappen vooruit wil zetten. Dit lijkt me een voorzichtige stap voorwaarts om het te objectiveren en depolitiseren.

Zoals ik reeds heb gezegd, is de herziening van de samenwerkingsakkoorden in de eerste plaats een kwestie van goed bestuur, maar met die bevinding sta ik helemaal alleen in die club. Ik hoop dat de bevindingen van die experts een nieuw element kunnen zijn om dit dossier eindelijk tot concrete stappen vooruit te brengen.

Daarmee heb ik geantwoord op de twee vragen van de heer Deckmyn en de eerste vraag van de heer Vanlouwe.

Mijnheer Vanlouwe, er stonden acht punten op de agenda van de ICBB. Naast de klassiekers, namelijk de goedkeuring van de agenda en de goedkeuring van het verslag, stonden zes andere onderwerpen geagendeerd, met name hoever we staan met de omzetting van de Europese richtlijnen in de verschillende deelgebieden en de ratificatie van gemengde verdragen. Met betrekking tot deze twee punten werd afgesproken om de informatiedoorstroming te verbeteren en werd het gemeenschappelijke engagement aangegaan om een versnelling door te voeren want daar is heel wat achterstand, ook in de ratificatie van verdragen. Het engagement is genomen om dat in te lopen.

Vervolgens kwam de reeds besproken herziening van de samenwerkingsakkoorden aan bod. Vanuit de Franse Gemeenschap werd een punt over internationale mobiliteitsprogramma's geagendeerd, waarbij werd afgesproken om het overleg met de bevoegde federale diensten verder te zetten. Tot slot stonden ook het Kaderverdrag inzake de bescherming van nationale minderheden op de agenda, waar akte werd genomen van de discussies binnen de expertengroep en pistes voor verder onderzoek werden geïdentificeerd.

De agenda werd afgesloten met een punt over het Energiehandvestverdrag, geagendeerd door het Waalse Gewest. Zoals u weet, bestaat er geen intra-Belgische consensus over een terugtrekking uit het Energiehandvestverdrag. Er werd dan ook afgesproken om de discussies binnen de directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie (DGE) verder te zetten in functie van de verdere ontwikkelingen op EU-niveau in dit dossier.

Een formele datum voor een volgende ICBB staat nog niet gepland, maar voor wat betreft de herziening van de samenwerkingsakkoorden is duidelijk afgesproken dat we ten laatste in september de discussie kunnen houden op basis van het expertenrapport.

Ik besef dat deze commissie andere dingen verhoopt en we werken daar ook aan maar alleen kan ik niets doen. Het is beuken, beuken, beuken tot we op een bepaald moment hopelijk een bres kunnen slaan want ik vind het even schandig als jullie – we zitten op dezelfde golflengte – dat men geen rekening houdt met de consequenties van zijn eigen Grondwet en zijn eigen bijzondere wetten. Dat is voor mijn part onbegrijpelijk. We hebben ook juridisch laten nakijken of we dat bij een of ander hof aanhangig kunnen maken en dat lijkt niet zo te zijn. Dus, ja, we zitten daar in een moeilijk proces.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, onbegrijpelijk is het wel. Dat dossier zit muurvast. We hebben hieromtrent al jaren aan een stuk ettelijke vragen gesteld en we geraken niet vooruit. Ik begrijp natuurlijk wel dat dat de vraag is waar u het meest tegen opkijkt omdat we ergens een fuik ingezwommen zijn en we geraken er gewoon niet meer uit. U stelt wel dat er hier in Vlaanderen quasi unanimiteit is om daar een antwoord op te geven, maar ik denk toch dat veel van de partijen die hier op Vlaams niveau aanwezig zijn ook aan de overkant aanwezig zijn en blijkbaar daar niet bewegen of zich toch laten afdreigen door bepaalde partijen aan de andere kant van de taalgrens. Ik blijf het heel onbegrijpelijk vinden.

Een zaak hebt u natuurlijk wel heel raak geschetst: men geeft op federaal vlak een politieke vertaling aan dit dossier. Wat zegt u dan? U gaat dat proberen te depolitiseren en uw technische mensen zullen tegen september een oefening maken. Ja, dat is dan toch de hele zaak begraven in een praatsessie, in een politieke werkgroep zoals we in het verleden al vaak gezien hebben. In het najaar en in het voorjaar van volgend jaar zitten we in een pre-electorale periode waar beslissingen nog moeilijker worden. Als het nu al een feit is dat men aan dat dossier een politieke vertaling geeft, dan zal het dan zeker zo zijn. Ik snap niet wat er nu nog technisch besproken moet worden om een politieke beslissing te maken. Er zullen uiteraard veel technische zaken besproken en aangekaart moeten worden, maar eigenlijk moet er nu eerst politiek beslist worden dat we er inderdaad werk van maken. Dat moet zich dan vertalen in de technische uitvoering van het dossier die we dan desnoods in september krijgen, maar dat is niet hetgeen u nu gezegd hebt. Nu hebt u gezegd dat u niet zult trancheren. Nee, we gaan het nu al begraven in een technisch onderonsje en de politieke beslissing moet in het najaar genomen worden.

Quod non, we weten nu al dat die beslissing niet genomen zal worden. Er gaat weer iets naar voren geschoven worden, iets waar we nu misschien niet aan denken of iets wat we altijd al gezien hebben. Het zit vast en ik zie het nu niet losrijden. Dat is eigenlijk gewoon een manoeuvre om de discussie weer uit te stellen. Ik vrees dat we in een neverending story zitten en op het vlak van de hervorming van de samenwerkingsakkoorden is het eigenlijk een situatie van wachten op Godot, een beslissing die nooit zal komen, zeker niet in deze legislatuur. Dat is een engagement dat u en deze regering genomen hebben. Ik stel vast dat u dit engagement alvast niet zult kunnen waarmaken.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): In tegenstelling tot collega Deckmyn ben ik toch voorzichtig positief. Ik stel vast dat er toch stappen – misschien kleine stappen – vooruit gezet worden, dat we naar een technisch advies zullen gaan, academici en experts zullen een advies geven dat mogelijk juridisch onderbouwd is, dan denk ik dat er toch wel stappen vooruit gezet zijn. We moeten elkaar hier niet overtuigen. Ik denk dat we hier allemaal op dezelfde lijn zitten, zowel deze legislatuur als vorige legislatuur. We hebben al meerdere signalen gegeven. Het komt er inderdaad op neer om onze collega's in het gebouw aan de overkant te overtuigen van de absolute noodzaak van de herziening van die samenwerkingsakkoorden die in overeenstemming gebracht moeten worden met de Grondwet. Wij hebben meer bevoegdheden gekregen. Dat wil zeggen dat we aan de Europese tafel ook met onze eigen diplomaten aanwezig moeten zijn. Ik hoop en ga ervan uit dat die technici, die academici een juridisch onderbouwde argumentatie zullen leveren die dan wel een bijkomend argument is. Hier is er de politieke steun, dat weten we. Hier is een quasiconsensus. Laten we dat nu ook technisch, academisch, juridisch onderbouwen zodat we bij volgende onderhandelingen van de ICBB die stap kunnen zetten.

Ik hoor u trouwens ook zeggen dat de discussie vooral draait rond die eerste werkgroep, dus de samenwerking bij de diplomatieke zendingen en het statuut van de vertegenwoordigers. Er zijn uiteraard nog twee andere werkgroepen. Ik dacht dat u zei dat er daar wel degelijk vooruitgang was of dat het probleem minder moeilijk was. De enige vraag die ik u nog wil stellen, is de volgende. U zegt dat u alleen staat. Ik neem aan dat u bedoelt ten aanzien van de federale overheid. De collega's van de andere deelstaten hebben er toch ook belang bij dat ook zij beter worden vertegenwoordigd. Ik neem dus aan dat ook zij het standpunt van in foro interno, in foro externo verdedigen. Vlaanderen vertoont altijd meer dynamiek op het vlak van buitenlands beleid. Ik hoop dat we ook de collega's van de andere deelstaten kunnen overtuigen, ook in hun eigen belang, dat die stap moet worden gezet, om beter en meer vertegenwoordigd te zijn aan de Europese tafel.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Dit is een interessante vraag, uiteraard. Wij hebben die resolutie ook mee goedgekeurd, een tijd geleden ondertussen. In de vorige legislatuur was er ook al een. Het herzien van die samenwerkingsakkoorden wordt dus al heel lang gevraagd door het Vlaams Parlement. Die daten immers van bijna dertig jaar geleden. Dit is hier ook al heel vaak aan bod gekomen naar aanleiding van de besprekingen die we hadden als er Europese toppen waren: mogen onze mensen, onze vertegenwoordigers daar al dan niet aanwezig zijn? Ik vind persoonlijk dat het goed is dat dat nu een agendapunt is geweest op de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid. Dat er toch drie werkgroepen zijn opgestart, kun je positief en negatief bekijken. Ik hoor ook wel eens zeggen dat, als je in de politiek wilt dat iets er niet komt, je het in een werkgroep moet stoppen. Dat hoor je soms, dat is een boutade. Echter, liever werkgroepen dan helemaal niets. Ik

vind het wel goed dat er nu ook experten op worden gezet, die hopelijk met een rapport komen waarmee we dan verder aan de slag kunnen.

Ik heb eigenlijk exact dezelfde bijkomende vraag als collega Vanlouwe. U zei dat u daar alleen staat, wat de indruk wekte dat uw collega's van de andere deelstaten dit niet helemaal zouden hebben gesteund. Dat lijkt me nogal eigenaardig, want zij hebben hier toch ook belang bij. Leeft dat dan zo anders in de andere gewesten en gemeenschappen?

Collega Deckmyn, wij laten ons aan de overkant door niemand afdreigen. Dat is niet wat er gebeurt. Dat wordt hier zomaar gemakkelijk gezegd.

Karl Vanlouwe (N-VA): U moet op tafel slaan.

Karin Brouwers (cd&v): Dat doen we ook. *(Opmerkingen)*

Hierover stond trouwens ook iets in het federale regeerakkoord, waardoor men toch al deze stappen zet. Ik geef echter toe dat ik dat ook liever voor de zomer dan in september had gezien, want in een pre-electorale periode wordt het wel moeilijk om dat dan nog om te zetten in concrete daden. Zo realistisch ben ik ook wel, maar ik vind het wel goed dat er stappen zijn gezet, dat daar verslagen van zullen worden gemaakt, dat er op zijn minst iets is om op terug te vallen. Hopelijk kan het nog in deze legislatuur allemaal worden geregeld, maar ik deel een beetje het sentiment van de collega's dat dat misschien wel moeilijk wordt. Ik ben echter niet zo negatief, en ik begrijp echt niet dat de andere deelstaten ons niet voluit steunen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Wat de vertegenwoordiging in de Europese raden betreft, voor alle duidelijkheid, dat is niet in een werkgroep gezet. Er is een onderzoeksopdracht voor een panel van specialisten. Dat is een groot verschil. Die moeten een rapport opleveren. Als men iets dat men niet aangenaam vindt, in een werkgroep stopt, is het niet moeilijk om daar nooit meer iets uit te laten komen. Dat deel ik. Hier is dat niet zo. Het is een onderzoeksopdracht, met een timing, gegeven aan een panel van specialisten. Toch een klein verschil.

Wat de andere deelstaten betreft, 'they couldn't care less'. Dat mag voor hen. Ik zeg de zaken zoals ze zijn: ik kreeg geen steun van hen. Ik heb van hen ook geen tegenwerking gekregen, voor alle duidelijkheid. Het is niet zo dat het Waalse Gewest zei dat niet te willen, maar dat is het minste van hun prioriteiten, het minste van hun zorgen.

Dan, mijnheer Deckmyn, ik engageer mij om dat gedaan te krijgen maar ik kan dat niet alleen. Als u mij kunt zeggen wat ik nog niet geprobeerd heb ... ik denk dat wij tot hier toe alles wat redelijkerwijze aan de dag kan worden gelegd, geprobeerd hebben. We hebben ons laten adviseren om te kijken of we naar rechtbanken konden stappen, op het vlak van de Grondwet. Dat zijn allemaal wegen die niet mogelijk zijn. U kunt zeggen dat u kunt wachten op Godot. Die luxe heb ik niet. Ik beuk bij elke gelegenheid die er is, ik probeer telkens het ding in gang te krijgen want, voor alle duidelijkheid, ik vind het ook ongelooflijk dat dat niet geregeld geraakt. Alleen zit ik nu eenmaal niet in de luxepositie om achterover te leunen en zoals u te zeggen dat ik het alweer niet in orde gekregen heb. Ik moet handelen en ik handel ook. Als u suggesties ter zake hebt, sta ik er voor open om deze zaak opgelost te krijgen.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Ik wil de collega's confronteren met de vraag wat er technisch nog moet worden geargumenteed omtrent deze akkoorden. Wat

moet er in hemelsnaam nog worden geargumenteed? Iedereen is ervan overtuigd dat het moet worden hervormd. De technische uitvoering zien we dan wel. Op deze manier gaan we het paard achter de kar spannen. We zijn er met zijn allen van overtuigd maar blijkbaar is dat niet het geval op federaal vlak. Volgens mij zijn dat toch geen dommeriken. Zij begrijpen dat ook maar blijkbaar is er een manifeste onwil om hier verdere stappen te zetten. Daarom blijf ik erbij dat dit een begrafenis eersteklas met betrekking tot de herziening van de samenwerkingsakkoorden van 1994 is.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, dit is uiteraard geen begrafenis eersteklas, we gaan er verder druk op zetten. Minister-president, u zei dat u effectief ook alle juridische stappen onderzocht. De enige bedenking die ik mij daarbij maak is dat er natuurlijk op zo'n Europese Raad Belgische standpunten ingenomen worden waarbij ik me afvraag of er geen beroep of nietigverklaring mogelijk is van een standpunt dat is ingenomen door een diplomaat op zo'n Europese Raad dat niet gedekt is of dat eigenlijk niet gedragen is door de Vlaamse Regering. Misschien is dat geen oplossing, maar nog wel een bedenking.

Ten slotte, collega Brouwers, we werken inderdaad goed samen, maar laat u zeker ook federaal niet tegen de muur kwakken.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.